



Til Socialudvalget

Håndtering af domfældte udviklingshæmmede.

Socialudvalget orienteres hermed om den handleplan og kortlægning, som forvaltningen har igangsat overfor domfældte udviklingshæmmede. Orienteringen skal ses i forlængelse af indstillingen vedrørende hjemtagelsesstrategien, som har været forelagt udvalget den 27. januar 2010, hvor forvaltningen som led i hjemtagelsesstrategien gjorde rede for, hvorledes domfældte udviklingshæmmede, der befinder sig på ikke godkendte tilbud skal hjemtages.

Baggrund

Forvaltningen har en pligt til at modtage og føre tilsyn med de udviklingshæmmede, der idømmes en dom.

Forvaltningen har igangsat en afdækning og kvalitetssikring af området for domfældte udviklingshæmmede. Baggrunden for dette skal ses i lyset af de kvalitetssikringstiltag, som forvaltningen har iværksat på et generelt plan i relation til sagsbehandlingen til gavn for borgernes retssikkerhed. Derudover skal det ses i sammenhæng med

Sagsnr.
2010-4962

Dokumentnr.
2010-19997

MR Handicap og Psykiatri

Bernstorffsgade 17, 4
1592 København V

Telefon
Bernstorffsgade 17, 4

E-mail
YC01@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683038

www.kk.dk

hjemtagningen af de domfældte udviklingshæmmede, som befinder sig på ikke godkendte botilbud, hvilket har været med til at aktualisere et samlet fokus på hele håndteringen af området i forvaltningen. Det nationale kapacitetsproblem har bevirket, at kommunerne har købt pladser på private opholdssteder, som ikke er godkendt til formålet, men som pædagogisk og fagligt kan håndtere opgaven. Endelig oplever området et meget stort fokus ud fra et nationalt perspektiv.

Området er præget af komplekse udfordringer. Som nævnt eksisterer der et kapacitetsproblem, der primært kan relateres til udviklingen i antallet af domfældelser. Efter tal fra Det Landsdækkende Netværk for Domfældte Udviklingshæmmede (NDU) lå det skønsmæssige antal i 2001 på lidt over 200 og er steget til over 400 personer i 2009. NDU er af den opfattelse, at antallet ikke vil udvikle sig med samme hastighed de kommende år, men der vil fortsat ud fra NDUs skøn blive tale om en mindre stigning over de næste år.

En anden udfordring er, at lovgivningen er meget omfangsrig og svær at håndtere og navigere i for kommunerne, og der er flere uklarheder og uafdækkede problemstillinger på området, der synliggøres gennem det skisma, der eksisterer mellem servicelovens og straffelovens bestemmelser. Baggrunden for dette skisma skal ses i sammenhæng med, at straffeloven bygger på kontrol og straf, mens serviceloven bygger på frihed, selvforvaltning, medbestemmelse og frivillighed. Dette afføder i praksis store problemer for kommunerne. Justitsministeriet, Social-og Indenrigsministeriet og Rigsadvokaten er i øjeblikket i gang med at gennemse området og komme med bud på, hvordan de kan være med til at løse de udfordringer og uklarheder i forhold til lovgivningen og den praktiske opgavevaretagelse på området.

Fakta

De domfældte udviklingshæmmede hører til blandt den persongruppe, der efter straffeloven som udgangspunkt ikke kan straffes på baggrund af deres udviklingshæmning. Efter straffeloven kan denne personkreds idømmes en foranstaltningsdom. Domfældte udviklingshæmmede kan afhængig af det psykiske handicap, deres kriminalitet og øvrige forhold dømmes blandt fem forskellige typer af foranstaltningsdomme, som er opstillet af Rigsadvokaten. Disse er som følger med angivelse af det antal af borgere Københavns Kommune har p.t. i parentes:

1. Dom til anbringelse i sikret afdeling for personer med vidtgående psykiske handicap (1)
2. Dom om anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, således at domfældte efter bestemmelse fra kommunen kan overføres til sikret afdeling (2)

3. Dom til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap (8)
4. Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde, og således at tilsynsmyndigheden kan træffe bestemmelse om anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap.(7)
5. Dom om tilsyn af kommunen, således at den domfældte efterkommer tilsynsmyndighedernes bestemmelse om ophold og arbejde. (8)

Kommunen har således pt. i alt 26 borgere dømt efter disse typer af foranstaltningsdomme. Derudover har forvaltningen to borgere, der afventer dom. Forvaltningen er ved at afstemme vores tal med landets statsadvokater for at få et fuldstændigt overblik over området.

Ud over den sikrede afdeling, som Kofoedsminde på Lolland, som er landets eneste, skal kommunerne modtage og visitere de domfældte udviklingshæmmede til ophold i boformer og føre tilsyn med dem.

Indsatsområder

Udover hjemtagningen af de borgere, der befinder sig i ikke godkendte tilbud, arbejder forvaltningen ud fra to spor, der skal kvalitetssikre og løfte området og sikre lovmæssigheden af forvaltningens håndtering af området.

Indsatsområde 1: Udarbejdelse af retningslinier og samarbejde med statsadvokaten

Samarbejdet mellem kommunen, statsadvokaten, anklagemyndigheden og domstolene skal formaliseres. Dette kræver dels, at forvaltningen genopretter det rådgivende organ i kommunen, samrådet, som kan rådgive i de enkelte sager. Derudover skal der udarbejdes retningslinier for samarbejdet med statsadvokaten.

1.a. Etablering af nyt samråd

Samrådet er et tværfagligt kommunalt organ som rådgiver anklagemyndigheden og domstolene i sager, hvor en udviklingshæmmede er sigtet eller dømt efter straffeloven. Derudover kan samrådet rådgive i spørgsmål om forlængelse, ændring og ophør af dom. Det nuværende samråd har ikke haft møder i 2 år, hvorfor forvaltningen har taget initiativ til at få etableret et nyt samråd med en revideret sammensætning og forretningsorden.

Samrådet vil være sammensat af repræsentanter fra forvaltningens visitation, bosteder med domfældte udviklingshæmmede, Handicapcenter København, en psykiatrisk konsulent med speciale i oligofreni (udviklingshæmmede med psykiatriske problemstillinger) samt en repræsentant fra Kriminalforsorgen.

Der har i november 2009 været afholdt et indledende møde med deltagelse af forskellige repræsentanter.

Samrådet skal give vejledende udtalelser vedrørende hensigtsmæssigheden af anbringelse af en sigtet person med vidtgående psykisk handicap og fastsættelse af vilkår for betingede domme. Derfor skal samrådet også bidrage til at vejlede om tilsynsførelsen med opholdsstederne for de domfældte udviklingshæmmede. Derudover vil det indgå i samrådets arbejde at sikre en løbende dialog med statsadvokaten samt at bidrage til den årlige status der fremover skal udarbejdes til statsadvokaten.

1.b. Retningslinier for samarbejde med statsadvokaten

Statsadvokaten har en forpligtigelse til at sikre, at en foranstaltning ikke opretholdes i længere tid og i videre omfang end nødvendigt. Der skal derfor årligt foretages en erklæring fra Københavns Kommune om der fortsat er behov for at opretholde foranstaltningen overfor borgeren. Dog har Socialforvaltningen ikke haft en fast procedure for at indsende disse erklæringer, hvorfor der skal beskrives retningslinier for disse erklæringer, som også vil indgå i samrådets arbejde.

Der vil arbejdes imod, at disse erklæringer udarbejdes i forvaltningen over det næste halve år, hvorefter de kommer til høring i samrådet og videresendes til statsadvokaten. Ud fra det første års erfaringer med at udarbejde erklæringer, vil der udarbejdes retningslinier for proceduren om hvordan den årlige status vedr. hver enkelte domfældt udviklingshæmmede skal udformes. I erklæringerne vil indgå en vurdering af den udgangstilladelse, som er givet ifølge dommen.

Indsatsområde 2. Udarbejdelse af retningslinier for det kriminalpræventive tilsyn

Kommunen har efter lovgivningen en særlig tilsynsforpligtigelse over for de domfældte udviklingshæmmede, det kriminalpræventive tilsyn. Denne tilsynsfunktion er meget kompleks og forudsætter viden om en række forhold blandt andet målgruppens adfærd og karakteristika, de forskellige pædagogiske, psykologiske og psykiatriske behandlingsmuligheder og de forskellige foranstaltningers juridiske aspekter. For at være med til at sikre, at disse hensyn tilgodeses, skal der udarbejdes retningslinier herfor.

Uddybende rummer det kriminalpræventive tilsyn et retssikkerheds- og et behandlingsaspekt. Den retssikkerhedsmæssige del skal blandt andet være med til at sikre, at der føres et aktivt tilsyn med den domfældte efter dennes behov, at forhindre yderligere kriminalitet, at sikre at eventuelle vilkår i dommen efterleves, at træffe afgørelser i henhold til dommen og at underrette statsadvokaten, hvis tilsynet ikke kan gennemføres. I forhold til behandlingselementet relaterer kommunens rolle sig til at iværksætte et socialpædagogisk behandlingsarbejde, der virker så tilpas kriminalpræventivt, at foranstaltningsdommen kan opretholdes så kort tid som muligt.

Den tilsynsførende bør have en tæt og kontinuerlig kontakt med den domfældte, sådan at der kan sættes ind, hvis der er optræk til risikoadfærd. Der bør derfor ud over de generelle beskrevne retningslinier – efter en konkret vurdering i den enkelte sag – udarbejdes individuelle retningslinier for tidsintervallet for kontakten til den domfældte.

Udover det kriminalpræventive tilsyn gælder de almindelige tilsyn, herunder det driftsorienterede og det personrelaterede tilsyn.

Udformningen af retningslinierne for det kriminalpræventive tilsyn vil blive iværksat i tæt samarbejde med Samrådet.

Opfølgning

Forvaltningen vil seneste 1. juli 2010 fremlægge Socialudvalget en status på initiativerne.